Food Safety Situation in Nepal

Pramod Koirala
Sr Officer, Department of Food Technology and Quality Control
Nepal

Presentation summary

- Nepalese media in food safety issues
- Food safety-Nepalese issues
- Food control system in Nepal
- Gaps/Areas need to improve

Food safety problems in Nepal (raised by media)

Milk: Most of the market milk substandard

आरं ही सी ७.६

विभागने राज्यानीमा विकी भद्रशेखा काका १६ वसना परीक्षण गरो ७० प्रतिसात गणभ्यरकीन भाग्नी पाएको छ । नियमजनसार इतमा ठीम पदार्थ (एमएनएफ) = प्रतिशत पिल्ली पदार्थ (पदार) ३ प्रतिसात उनपार्छ । जानरवाजीय सम्पूर्ण तत्त्वको समायोजनवाई नापतील मिलिन्डरले मापन गरी आयतन वीतीयहर ५ मध विशेषीयहर रामकाः।

राजधानीमा नियांध विकी बहुरहेवा कनै पाँउ

द्ध पूर्ण रूपमा गुणस्तरमुक्त क्षेत्रन् ।

बान या मापदाल पुरा नभएका दुध बसारमा भएकाने उपनीक्ता मर्वाचा छन्। विभागको मापरपट करे पणि कम्पनीचे गानसम्ब पुरा गरेका धेनन । "सरकारी स्थामित्यमा शीयो दया विकास संस्थानवाट उत्पादित द्वीदीसी द्वा यनि पूर्ण मणस्तरमूक केत", विभागवा प्रवक्ता प्रमाद व्यादरामान

नम्ना परीक्षण गरेका सचै कम्पनीको garage appropriate the parties of th गायकी, क्षेत्रिया, बनमान, शीरतन, अर्थन

बाधनिक टडे. बनाफल सीतारास भार की भी लगायतका इचको प्रवीगात्मक परीक्षण गरेको हो । हीहीनी दुझमा आयतन र एसएमएफको मात्रा मिलाइए पनि प्रपाटमा समस्या देखिएको चलाइएको छ ।

इप गणस्तरको आचारमहिला किमानदेशि उद्योगसम्भ आउंदा कने पनि सहमा पालना नभएकार्ध यसको गुणस्तर खरकेको हो । आधारमणिताला पानम अध उच्चीमने एपरेको आशिक विकासित समायको छ ।

द्य प्रशोधन उद्योग भवनवरिपरि धनी गउद्देन स्थानमा हुन्एमें, उद्योगस्थलमा पिचवाटी, पिजली, पानी, बल निजनको सुविधा हत्यून, बनान गरेको छत, नविधन गरी बनियोसंग बनाएको यून मिल्ने भूई टापन संगाएको भिला, प्रशोधन कोठा, मण्डारण कोठा, उमाले कोठा र प्रयोगशासा आवश्यकताञ्चलपार चनाउनपर्ने प्रावधान छ । जोडा र उपकरण सफा यन धानयोग्य पानी प्रयोग मन्पने, कामपार कार्यकशमा-

2.5

प्रवेश गर्नपूर्व सफा ग्रंपान लाउन उनीहरूको स्थास्थ्य परीक्षण गर्नपर्ने र र साधान्तवसायतका वस्त नैजान नपा

अधिकांश एवं किसानको तहवाटे व बाउने गरेको र शदीकरण प्रशासन व्यवस्थित गर्न दाध उत्पादन प्रशीधनसम्बन्धी ०६३ साउनमा आधारसन् साम् सरिएको विश्वी । किसानसे दश् व समयदेखि शहीकरण यमें उद्योगसम पानना गर्वपर्ने व्यावसारिक नियम सहित राखिएका सन् । हालसम्भ कर्न पनि कम्पन आचारमहिलाको लाग् पूर्ण रूपमा गरे

प्रथाता भने विकासकार जाचारमहिला पालन नमएकाचे शह अत्पादन गर्न नसकिने बतादमह । गार्द है र द्राव दहने व्यक्ति रोगम्सा र सफा हम्प गोठ संपत्त राख्यपर्ने, मलमत्र विमर्जन विभिन्न इस्रायस्था इन्पर्ने, स्टेमवेस स्टिन आस्मित्रमधाट पनेको भौडामा एव दतन

इतेने भोडा लाई तालीपानी वा डिटर केन सफा गरी धनी नपरने गरी घोष्ट्रधा राष्ट्रपर्ने, बहेको दुध धिटो विस्पान कंन्य प्रमाजनपर्ने, एन्डियापटिक औपधीप उपचार अपूरतिको द्य बेच्न हरेन । प्रश पानी भएको र जिन्तीको व्यवस्था भए दार्जमा संकारन केन्द्र राधनुपर्ने, संकीतन प्राम नपने गरी चिस्यान जेन्द्रमा पंचाउनप सहितामा छ । सहिता कार्यान्यवनमा नहत बाध्यात्मक कानून नभएको विभागने जनाए सः। भाषा पान्यसाहतेशन

पण्ड ५ बाट जारी

अधिकांश द्ध...

600

गर्ने उद्योगने द्वमाई कम्नीमा ६४ सन्ट्येड तायश्रममा ३० मिनेट लताई ४ सेन्ट्येडमा चिरुवाजनपर्ने, सम्पूर्ण उपकरण स्टेनलेस स्टिनली प्रवीम गर्नुपर्ने, मेसिन औजार सचै चास् अवस्थामा राख्नुपर्ने प्रावधान छ। जबकि ७२ डिवी सेन्टियेड लापक्रममा क्षोतिकामें नष्ट हुन्छ ।

क्रिमानबाट प्राप्त इप्रको स्रोत नै जराइ बएकाने पूर्व रूपमा बोलीफामंगीतन इप जनपादन गर्न नमकिएको इप गुणस्तरहीन भएको निजी क्षेत्रका व्यवसायी बताउँछन् । अन्त मानिने र स्वास्थ्यमेग सम्बन्धित इप्रको मणस्तर समय-समयमा प्रयोगशालामा परीक्षण गर्नुपर्ने र वी उपयोग गर्न हन-नहनेबारेमा उपभीक्तानाई जानकारी दिन नसकेकी भन्दे उपनासा जिलका संध-संस्थाने विशेष गर्दे आएका धन । सरकारको फिलाने नीति र कारवाहीको प्रक्रिया कागजमा सीमिन मएकाने इन्ध क्रम्पनी नाफामची यन्ते तर समस्तरपति वेबास्ता गरेको उनीहरूको आरोप छ । गुणस्तर मापदण्ड सम्बन्धमा खाद ऐन २०२३ र खाद ऐन नियमावली २०२७ अनुरूप युग्रमा गुणस्तर नभएमा परिनी पट्टनमा १ दांबा २ तजार वरिवाना र दोस्रो पटकमा पनि सी प्रीक्रमा दोहोरिएमा २ देखि ४ हजार जरिवाचा वा ६ महिना केंद्र वा द्वे हुन सक्ने प्राथधान हा । नियम लोकिए पनि वार्यान्ययन हुन नमकेको विभागका प्रवस्ता कोइरानासे बताए। •

Sweets: Most of the sweets sold are unhvoienic

विजयगरी चाडपबंमा मिठाईको कारोबार बही हन गर्छ । जाफलका लोगि मिठाई खरिद गर्दा र जाफले उपयोग गर्दा सावधानी अपनाजनपद्ध । यस सम्बन्धमा बाणिक्य विभागका महानिदेशकका हैसियनले बजार अनगमन गर्दाका मेरा व्यक्तिगत अनभव प्रस्तत गर्छ-

- मिठाई पकार्तने कराईमा रहेको तेल दिनहें प्रापाकेर नयां तेलमा प्रकाउनपनेमा धेरैजसो प्रस्कते तेल सकिये गर्वा तेल बांधी जान्छन्, यस्तो बासी तेलमा तयार हन मिठाई स्वस्थाका नामि हानिकारक हन्छ ।
- जेरी वेदने पमलेहरूले पनि जेरी हवाउने चिनीको चारनी एकपटक धेरै बनाउंछन । धेरै दिनसम्म बासी चारनीमा जेरी चोपनेर बेच्ने गर्छन् ।
- खना सडकमा सजाएर राखिएको मिठाईमा फिरगा, लामखंडेलगायतका कीरा धरने, मोटरले उहाएको धलो मिठाइमा टासिने र फोहोर हात भएका उपभोक्ताले उल्टाई-पाटाई मिठाई छ्लोट गर्दा सक्रमण फैलिने गर्छ । यस्ता मिठाईको उपयोगबाट फाडापखाला, निमोनिया, टाइफायड र टिम्सलको समस्या देखापर्छ ।
- खवामा पिठो मिसावट गर्ने प्रचलन सामान्य हो । उसिनेको आल् म्छेर पनि खुवामा मिसावट गरिन्छ । भारतमा अखाद्य सस्तो पाउडरमा वनस्पति घ्य र केमिकल मिलाई नक्कली खुवा बनाई बिकी गरेको पाइएको छ । यस्तो खवाबाट तयार हने मिठाई सेवनबाट क्यान्सरसम्म हन्छ ।
- सामान्यतः अखाद्य वस्तको मिसावटबाट तयार हुने मिठाई अस्वाभाविक रूपमा आकर्षक, एकै आकारमा निर्माण भएको र करिब एक दुई दिनमै बिग्रिनेसमेत हन्छ।
- चिनीको मात्रा थोरै प्रयोग गर्न र मिठाईलाई धेरै गुलियो तुल्याउन चिनीको सङ्गा स्याकरिन प्रयोग गरिन्छ ।
- निबकेका बासी मिठाईलाई धलो-पिठो तल्याई पनः पकाएर गुँदपाकजस्ता मिठाई तयार गरिन्छ ।
- मिठाई बनाउन ग्णस्तरहीन वा मिसावटयक्त. तेल र घ्य प्रयोग गरिन्छ । यसबाट कमलिपत्तलगायत

मिसावटयुक्त मिठाईबाट बचौं

शंगम समान्द्र ।

- रसवरी, काला जामनजस्ता चारनीमा हवाउनपर्ने मिठाइंलाई आकर्षण चास्ती तथार यने हाइडा नामक रसायन प्रयोग गरिन्ह जन स्वास्थ्यका लागि धातक हर ।
- प्रायः तरे प्रश्लेल अलाच रंग र तपक प्रयोग गरेका हन्छन । कारण खाय रग र नपकको तुलनामा असारा रंग र तपक निकै सस्तो हन्छ । शामान्यन मिठाई बनाउन सेन्वेटिक रंगमा पर्ने चिलिएन्ट व्ल
- आहपतमा धेरै परिभाणमा मिठाई विकी हने हदा पसलेहरूसे धरे पहिलादेशि मिठाई तयार गर्न सर गर्छन । ग्रमशे पुरानो र धासी मिठाई खरिद हते सभावना प्रवत हन्छ।
- शौजालय गएर फकिएपछि हातसम्म नवने कामदारले खना रानबाट मिठाई नयार गर्सन । यस्ता मिठाईमा निर्माणके बचन सक्तमण फैलिएको हन्छ ।

मिठाइ खानेबित्तिकै दाँत सफा गर्ने तथा चिया-कफीजस्ता तातो भोल पढार्थ सेवन गर्नपर्छ

एफसीएफ, ग्रिन एस, अलरा रेड एसी, टाइटाइजिन सनसेटएलो एफसीएफजस्ता रंग मिसाइएका हन्छन ।

- तौलको हिसाबले बिक्री गरिने मिठाईमा सस्तो मिठाईको अंश धेरै रहन्छ ।
- अवधि सिकएकामा त्यस्तो स्टिकर उप्काइएको वा भन्तेसम्म थाहा हुँदैन । भारतमा नक्कली मिठाई तयार त्यस्ता अक्षर पढ़न निमल्ने गरी केरमेट गरिएको हन्छ। गरी ठलठला पसलमा ठेक्कामा मिठाई सप्लाई गर्ने गाउँ

 विशेषगरी तिहारमा धेरै मिठाईको खपत हने हँदा पसलेहरूले आफले मिठाई तयार गर्न नभ्याउने हुँदा अन्य व्यक्तिविशेषलाई मिठाई तयार गरी ल्याइदिन अहाएका हन्छन, यसर्थ स्वयं मिठाई बेच्ने पसलेलाई डिब्बामा बन्द गरिएका मिठाईको उपयोग गर्ने पनि के कस्ता गलत कार्यबाट मिठाई बनेको हन्छ

- मिठाइमा पिठाको मात्रा धेरै प्रयोग एन्छ । यसथ पसलहरूल सस्तो गणस्तरहीन जीरा परिसक्को परानो पिठासमेत प्रयोग गर्जन ।
- भिठाडे तयार गर्ने बेकिड पाउडर र सोहा पनि प्रयोग गरिन्छ ।
- चिनीरोग (मधमेह) लगायत सामान्यतः कनै पनि मानाठुना रागका रागीका लागि मिठाई मेवन धरेंग्रसो मिठाइ पसलमा फोहोरी, नढ नकाटेका, स्वास्थ्यका लागि तानिकारक हन्छ । यसवे मिठाइका सड़ा पकाएर तथार गरिने वानंकरा, गेडागडी, हरिया सागपात, फलफल, द्वांको सेवनमा जोड दिन्पर्छ ।
 - सामान्यतः खराब मिठाईको सेवनले नरानी सीकी लाग्ने, चिल्लोले घाटी दख्ने, मिसाबटले भगद्वाबान्ता हमें गर्छ ।
 - बानाको अल्यमा मिठाई सान अवैज्ञानिक छ । गलिया मिठाईन दोनमा राग लाक्द । मिठाईको संबनपछि चिमा पानी पिउनान घाटामनिका ननीमा सो मिठाइका कण टास्सिएर वसी नोबसानी पऱ्याउने एन्छ । यसबाट बच्न मिठाई खानेबित्तिकै दाँत सफा गर्ने तथा चिया-कफीजस्ता तातो भोल पदार्थ सेवन गर्नपर्छ।
 - तिहारमा आफना प्रिय भाइ र दाइलाई मिठाईको सड़ा के सगन र उपहार दिने भन्ने चेलीहरूले विकल्प खोज्नपर्छ । आफन्तलाई कपडा, पस्तक, कम्मरपेटी, टोपी, टाई, गगल्स, सजावटका सामान उपहार दिन सिकन्द्र ।
 - गरिव र द:खीको सेवाका लागि दाइभाइको नाममा चन्दा दिएको रसिद पनि उपहारमा दिन सिकन्छ । उपहारस्वरूप कहीं घमाउन लैजान पनि सिकन्छ ।
 - आफनो गच्छेअनुसार ६ महिना वा १ वर्ष वा त्योभन्दा बढी अवधिको कान्तिपरजस्ता पत्रिकाको सदस्यता बनेको रसिद पनि उपहारमा दिन सिकन्छ । यस्ता नवीन सोचमा आधारित उपहार यथार्थमा हालका पस्ताका लागि 'सरपाइज गिफट फर बदर्स'

- कष्णहरि बास्कोटा धादिङ, केवलपर

Vegetables: Available in the market contain pesticides

Rice: Distributed by WFP is not of good quality

जाजरकोटमा कुहिएको चामल वितरण

ऋषिकेश बाहाल/विद्या सापागाई काठमाडी भरी ४

संयुक्तः राष्ट्रसंपीय विश्व खाघ कार्यक्रमअन्तर्गत जाजरकोटमा बितरित बामल जनावरका लागि पनि खान अयोग्य रहेको पाइएको छ। खाछ प्रविधि तथा गुणस्तर विभागले साइन ३२ मा नमुना परीक्षणका लागि स्थाएको बामल र दाल हुवै खान अयोग्य भएको ठहर गरेको हो।

जाजरकोट फाडापखाला प्रभावित प्रमुख जिल्ला हो । त्यहाँ फाडापखलाबाट ऑहलेसम्म १ सच ५४ जनाको मृत्यु भइसकोको छ । देशभरमा यो रोगबाट मर्नेको संख्या १ सय १४ पुगिसकेको छ ।

गत असारमा क्षेत्रीय खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर कार्यालयले भैरहवामा आयात हुन रोकेको बामल र परीक्षण गरिएको बामलको प्रकृति उसते छ, विभागका वरिष्ठ खाद्य प्राविधिक प्रमोद कोइरालाले भने । असारमा क्षेत्रीय कार्यालयले १६ दशमलव ५ दन बामल गुणस्तरहीन भएकाले आयातमा रोक लगाएको बियो । विभागमा परीक्षणको सिलकन्द्री गरेर एक पोका चामल, दुई पोका खाल र पानी शुद्ध पाने पियुस लाइएको बियो । वामला र दाल दुवैको प्रयोगशाला परीक्षण गर्न नपने (करिव कृतिहको) अवस्थामा रहेको विभागको उहर छ।

सरकारले गोकेको मापदण्डअनुसार वामलमा पानीको मात्रा १६ प्रीवरातभन्दा बढी हुतु हुँदैन । दुसी उत्पन्न गर्ने गत्य २० माककामान प्रतिकिलो भन्दा बद्धु हुँदैन । ' हार्मीकडी आउपुरोको चामल र दाल देखदैमा परीक्षण आवस्यक छैन,' कोइरालाले भने । उपलब्ध चामल र दालको अवस्था देखनामाच विभागका महानिर्देशकसहित वरिष्ठ खाद्य प्राविधिकको समृहले गुणस्तरहीन भएको मुचुल्का तथार पारेको थियो ।

विभागले चामलको गुणस्तरबारे कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई जानकारी दिइसकेको छ। पानी शुद्ध पार्ने पियुस खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर विभागले साउन ३२ मा नमुना परीक्षणका लागि ल्याएको पामल र दाल दुवै खान अखोज्य मएको ठहर गरेको हो ।

'ञात असारमा होत्रीच

साय प्रविधि तथा गुणस्तर कार्यानयले मैर्हवामा आयात हुन रोकेको चामल र परीक्षण गरिएको चामलको प्रकृति उस्तै छ,' विभागका वरिष्ठ साय प्राविधिक प्रमोद कोडरानाले भने ।

परीक्षण गर्न विभागसँग उपकरण छैन ।

परीक्षण भएको बामल मानव
स्वास्त्र्यका लागि हानिकारक रहेको
जानकारी पाएका छैर, गन्त्रालयका प्रवक्त
हरि दाहालले भने । विभागले हिएको
प्रतिवेदनअनुसार चामलको रङ परिकर्तन
भएको र चामल सडेको पाइएको छ।
पूर्णरूपमा गुजस्तर परीक्षणका लागि इ
सय ५० आम बामल आवस्त्रक पर्ने रहेछ,
अहिले १० आमको मात्र परीक्षण भएको छ;

खाद्य कार्यक्रमले गोदाममा होन महिनाभन्दा बढो चामल नरहने दाबी गरेको छ। केही दिन अधिमात्र कार्यक्रमकी सूचना अधिकृत हिदर सटीलकले जनताले बढी समय ग्रंथकाले बिक्रएको हुनसक्ने बताएकी बिद्दन्। कार्यक्रमले संकटास्त ३५ जिल्लामा खाद्यान्न वितरण गर्दि आपक्रोत रा चामत र दाल सान अचेन्य भेटिएयांछ विभागते गदी १ मा चप नमुना सकलन गर्न कर्मचारी खटाएको छ। विभागको बेत्रीय कार्यालय नेपालगञ्जले सुर्खेतमा रहेको गुणस्तर कार्यालयका खाद्य निरासक भेषकहरू बापालाई निरासक र नमुना संकलन गर्न जास्तकोट पठाएको छ। खाछ निरासकले त्यहाँ बितासित जामल, ताल र साने हेलको बरीक्षण गरेंछन्। हामाले त्याहर परीक्षण गरेपाँछ पूर्णक्यमा खाछानको अचल्या के छ भन्ने बाहा हुनेछ, कोइरालाले भने।

वुई वर्षेजीय देलेखमा कुहिएका पामल नच्च गर्दा स्थानीम वासिन्दाले लुटेर लगेका थिए। इन्ह्रका कारण लागो समय खाद्यान्न स्थितरण गर्न नसक्दा चामल कुहिएको बठाइएको थियो। विभागले २०६५ जेठ १९ मा विभागले खाद्य कार्यक्रमलाई पामचार गरेर खामल किन्न र परीक्षणपछि मात्र सर्वेसाधारणलाई खितरण गर्न भनेको थियो। हामीले स्थानकोर खाद्य प्राथिधकलाई राखेरमात्र किन्म धनेका थियों, कोइएलाले भने।

त्यांतखेर विभागको वितरण गर्ने खाद्यान्यको गुगस्तर प्रमाणपत्र खाद्यान्यको अनुवाश परिवर्तन भए नभएको पत्र बामलको स्तरलगायतका विषय प्रट खुलाएरमात्र बामल स्याउन भनेको विची। तर, अष्टिलेसम्म कार्यक्रमले विभागको पत्रलाई बेकास्ता गर्दै आएको छ। वागु निकायबाट आएको बामलको विषय भएकाले औहलेसम्म सरकार यक्षमा

खाद्य कार्याकमले यो नर्ग मुलुक्या खाद्य संकट हुने प्रतिकेदन सार्यजनिक गरिसकेको छ । कार्यक्रमले तवार परिको थी काट अफ कोपिड शीर्यक्रको प्रतिकेदनले औत्त्वारको खाद्य संकटको अक्षरबालाई सरकारले पूर्यक्रमा स्वीकारको छैन । कार्यक्रमले आँहले खाद्यान्न वितरण गरिरहेका जिल्लामा बाप खाद्य संकट रहमे

TUIZIS - 208 EIXIY

Meat and meat products contain VDR

उपभोक्ता अस्वस्थ मास् खान बाध्य

काठमाडौं, ४ असार (कास)-पर्वाधार, स्थानीय निकायको सिक्रयता र उपभोक्ता सचेतनाको अभावले मास बजार अव्यवस्थित रहेको सम्बद्ध व्यक्तिले वताएका छन ।

सोमवार आयोजित 'स्वस्य मास व्यवसाय तथा उपभोक्ता जनचेतना' सम्बन्धी अन्तरिकयामा उनीहरूले काननको प्रभावकारी कार्यान्वयन र सिकय नियमन निकायको अभावमा

पश् सेवा विभागका महानिर्देशक प्रूषोत्तमप्रसाद मैनालीले नेपाल विश्व व्यापार संगठन (डब्लटीओ) को सदस्य वनिसकेको सन्दर्भमा पनि मास व्यवसायमा सधार आवश्यक रहेको बताए । बधशाला तथा मास पसल पर्वाधारको अभाव र ठाउँमा रहेकाले उपभोक्ताले गुणस्तरीय नगरेको उपभोक्ता हित मञ्चका मास पाउन नसकेको उनले बताए।

पशवध गर्न पाइने व्यवस्था छ । र दण्डहिनता बढ्दो रहेको वृताए । प्रतिशत पानी र ४३ प्रतिशत कान्न कार्यान्वरू बधस्थलको समस्या रहेको उनको असफल

नेपालमा वार्षिक २ सय १४ हजार टन भास उत्पादन हुने गरेको छ । त्यसमा सबैभन्दा बढी ६६ प्रतिशत रांगा, भैंसी र २६ प्रतिशत खसी तथा बोकाको मास पर्छ । यस्तै, कखराको मास ७ प्रतिशत उत्पादन हने गरेको कार्यक्रममा जानकारी दिइयो । भारतबाट वार्षिक डेढ लाख टन मास आयात हेने गरेको छ ।

विभागा भाषांत्रम अपूर्व

कार्यक्रममा कृषि तथा सहकारी मास बजार व्यवस्थित वन्त तसकेको मन्त्री छविलाल विश्वकर्माले बधशाला शब्दको प्रयोगमा परिमार्जन गर्न प्राविधिकलाई सभाव दिए । मास व्यवसायीले आफूलाई परिमार्जन गर्दै मासको गणस्तरतामा ध्यान जिनपर्ने उनले बताए।

पश् वधशाला र मास् जांच ऐन २०४४ लाग भएको तीन वर्ष पृगिसक्दा पनि सरकारले उपभोक्ता अदालत गठन अध्यक्ष प्रा.डा. माधव शमाले गनासा छिमेकी भारतका अधिकांश गरे । मञ्चका महासचिव ज्योति महानगरमा तोकिएको स्थानमा मात्र बानियाँले मास व्यवसायमा अव्यवस्था काठमाडौंका मास व्यवसायीमा ३६ मास जांच तथा पश ब्रध्नशालासम्बन्धी

Beverages

अखाद्य वस्तु र नक्कली पेयपदार्थको बिक्री-वितरणमा रोक लगाउनपर्ने

कलैया, जेठ १९ गते। गर्मी मौसम बद्दन थालेपछि तराइका वजार, चोक तथा विद्यालय आसपास राखिने अखाद्य वस्त् र नक्कली पेयपदार्थको खला विक्री-वितरणमा प्रतिवन्ध नलगाइँदा त्यस्ता वस्तुको उपभोगवाट सयौ

मानिस प्रभावित हनेगरेका छन्। खला रूपमा राखिएका तथा अखाद्य रङ्ग र रासायनिक पदार्थसमेत मिसाइएका पेयपदार्थ वासी ग्णस्तरहीन खाने करा. विस्कृटलगायतका अखाद्य वस्त्को उपभाग गर्नाले स्कले वालवालिका र ग्रामीण क्षेत्रका अशिक्षित विपन्त वर्गका मानिस वही प्रभावित हुने गरेका छन्।

गर्मी मौसममा विद्यालयको छेउछा उ तथा चोक आसपास राखिएका तथा

ने को डापेबोलोको मध्ये कीरण मएको जिल्लाको स्वास्थ्यकर्मी चिकित्सक वताउँछन्।

स्वास्थ्यकमी अप्सरा आचार्य फ्टपाथमा राखिएका न्यन गणस्तरीय तथा वस्तुको उपभागवाट जनस्वास्थमा प्रतिकल प्रभाव पाने

खासगरी गर्मी मौसममा तराई क्षेत्रमा रहेको विद्यालय आसपासमा रङ्ग मिसाएर राखिएका

विस्कृटलगायतका वस्तुको उपभोगवाट स्थानीय शिक्षिका ईश्वरी प्याक्रेल विद्यार्थीलाई फाडापखाला, जन्डिस, आउँजस्ता घातक रोग लाग्ने गरेको स्थानीय चिकित्सक वताउँछन्।

सिंहका अनुसार अखाद्य वस्त, वासी सडेगलेका विकी-वितरण गर्न वन्देज गरिन्पर्दछ।

भाडापखालाको मुख्य कारण नै अखाद्य रङ्गले रङ्गाइएका खानेकुरा र न्यून गुणस्तरका बासी खानेकरा हुन । यिनले जनस्वास्थ्यको महत्त्वपूर्ण

अङ्गमा हानि पुऱ्याउँछ। मार्ग किन्द्राक्षा विशेषका विशेष

अलावा किंद्रनी र कलेजोजस्ता मानव वताउन्हन्छ। स्वास्थ्यको महत्त्वपूर्ण अङ्गलाई समेत असर प्रयाउनसक्ने वताउनहन्छ।

विद्यालयको 'टिफिन समय' वा अघिपछि पनि स्वास्थकर्मी अलिन पाण्डे वताउन्हन्छ। विद्यार्थी खुलारूपमा राखिएका वस्त् खाने अखाद्य वस्तुको विकी-वितरणमा रोक लगाउन् रोक्नसके विद्यार्थी र वालवालिकाको रामनारायण गौरो वताउन्हन्छ।

पेय पदार्थ र खुलारूपमा राखिने मिठाइ, पकौडा, रोगव्याधिवाट प्रभावित नहुने मावि जितपुरकी वताउनहन्छ।

स्थानीय राजनीतिक दलका कार्यकर्ता एवम् पवंगाविस अध्यक्ष कष्णवतं सिंह भन्नुहुन्छ-वारा जितपुरका चिकित्सक डा. रवीन्द्रकुमार "मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकृल असर पाने वस्तु

> त्यसमा पनि विद्यालयका छेउछाउ त्यस्ता खाद्य वस्त विकी-वितरण गर्ने पसलको विशेष निगरानी गर्नुपर्ने सिंहको

तराई क्षेत्रमा दैनिकजसो लाग्ने हाटवजारमा खलारूपमा विभिन्त प्रकारका खानेकरा विकी हने गदंछन । विभिन्न प्रकारका रहग मिलाइएका मिठाइ विक्रीका लागि यजाएर गलका हुन्छ । एउटा वेजारमा विकी नभएका सामान

"रे"न्यन भिम्स्तर तथा रसायन प्रयोग गरिएक" भौतिपत्ट अकी वजारमी समेत विका-वितरण खानेकराको उपभोगवाट भाडापखालाको गरिने करा स्थानीय व्यावसायी सरेन्द्र गुप्ता

अखाद्य, वासी सहेगलेका वस्त्को उपभाग रोक्न जनस्वास्थ्यसम्बन्धी चेतना फैलाउन्पर्ने

गर्दछन् यस्ता वस्तुको विक्री-वितरण र उपभोग पिन त्यतिकै आवश्यक छ- अकां स्वास्थकर्मी

Imitating products are in the market

Mineral water

Mineral water contaminated and contain filth in it

- **मिनस्ला बादर**को -बोतलभित्र फोहोर!

काठमाडौँ, वैशाख २२ गते । के तपाईले पिउने गरेको मिनरल बाटर स्वस्थ र स्वच्छ भन्ने ठान्नुभएको छ ? तर सबैखाले यस्ता पानीप्रति ढुक्क नहुनोस्, सबै स्वच्छ हॅदैनन् ।

बजारमा किन्न पाइने यस्ता मिनरल वाटर (प्लास्टिकका बोतलिभन्न बन्द पानी) सबै सफा एवम् स्वच्छ हुँदैनन् भन्ने कुरा आजै मात्र राससलाई प्राप्त एउटा बोतलले प्रमाणित गरिदिएको छ ।

इचङ्गु ड्रिडिकेड वाटर, फुड एन्ड विभरेज प्रालिदारा उत्पादित इचड्गु स्प्रिड ड्रक्स नामक मिनरल वाटरको बन्द बोतलभित्र स्पष्ट देखिने गरी फोहोरको कालो टुका पाइएको छ ।

सिलबन्द रहेको सो पानीको बोतल कोटेश्वरको एसओएस मार्गस्थित कृष्ण सेल्स एन्ड सप्लायसंबाट किनेका एक सर्वसाधारणले राससलाई उपलब्ध गराएका हुन्। हाल सो फोहोर कालो पदार्थयुक्त बन्द बोतल रासससँग सुरक्षित छ। पसल मालिक शिवराम पराजुलीले आफूले सो पानीको बोतल केही दिनअघि सो कम्पनीका डिलरसँग खरिद गरी बिक्रीका लागि राखेको जानकारी दिनुभयो। यसरी स्वच्छ एवम् स्वस्थ पानीका नाममा सिलबन्द रूपमा बजारमा सर्वत्र बिक्री वितरण हुँदैआएको पानी नै यस्तो असुरक्षित पाइएपछि सर्वसाधारण एवम् सम्पूर्ण उपभोक्ताको स्वास्थ्यप्रति को जिम्मेवार होला भनेर प्रश्न उठ्न पनि स्वामाविकै हो। साथै सो लापरवाहीलाई पानीको गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने सम्बद्ध निकायको ध्यान पुग्न नसकेको घटनाका रूपमा लिइएको छ।

Pesticides

Chemical pesticide use is in rise

विषादीको प्रयोग निरन्तर बढ्दो छ भापामा

WE'VE MIN'TE TO THE ! From silve mitte मुस्यको विकासी स्वयंत हुने FRWIT TO 1 VAN FRANCISC रहेक वर्ष १९ हजार १६४ लिटर महेल बिगादी र १४ प्रवास करण जिल्हों अल्हे विकारी गरी ३५ शका विकास बिगारी संगत हो तरेको famet witt fewerer कार्यालयम् अन्याप्रते छ ।

यस जिल्लामा सरका हुने विवादी सहस्रवर्ग भारतसह आपात हमें गरेकों छ । पाकी ACRES MEMORIAL PARTY A. अनुसार गत आधिक वर्धमा and market to mark the strain afrom miles facel feficial variety विचारी विशिवाको विच्यो ।

विषयाची विशिधावापण संप्रते strate antiferrant at the मर्गेष्ट १० लागे ६० हजा were storied intrastrat country strent whomas father विद्यालये अध्यक्षाते हिन्द्राच्छ । terroctage funt units a विभिन्न जानका नरकारी ह family mission प्रयोगनाई समाप गर्नका लागि उपा विचारीको प्रयोग ा हा विशेष प्रभ

संइटीमाइट, प्रावशीमाइट diameter afterer माइगोमीयन, मेक्सिट्स, साहकतः असीरोसाहतः प्रतिस्थानम् विकास three part with the banks the first field parties as वाता नएको छ । सेत्र तथार अस्पटनार्क पवि संप्री क्राप्र तम् बेला मादीमा, बीटार व stellar stir serius प्रसम्बद्धाः श्रीष्ट मार्गसः सर्वतः शोदनासक भीगांच अवांत अपादी खाँकते गरिन्छ ।

विपादीको प्रयोग समिन्दा गरिसकेको थिया कथक मधी विका बनानमा सहरहेको - गोवाल गिरी बनाजन्छना । प्त । अप्रवाणित विषयपूर्वाभवस्य ४० -प्रतिप्रतासम्बद्धाः क्षित्राः क्षणान्यो

कर्न पनि कालीमा विवादी खिकापित स्वसंको

कर्न पनि बालीमा विधादी छक्तिएपछि त्यसको क्रमता अनसार असर रहन्छ । सामान्य किसिमको विवादीको प्रभाव बढ़ीमा दई सातासम्म रहन्छ भने मोनोफोटस समहको विधादीको प्रभाव २८ देखि ३० दिनसम्म र फोरेट नामक विधादीको प्रभाव त ९० दिनसम्म रहन्छ।

wave all rival furest with विकास कार्यालयका वाली सरेमाने जानकारी दिल्माको ।।

NH TRUSTAL MARKET प्रयोगन प्रामाणांनी र अनिसाध माहीका कांग्रे सारकार योग्यकालमा ३३ हिप्रोदेशिक ६५ हिलामस्य रहेकाने यहाँ जीशको प्रजीप अस्पप्रिक रहते SUPER WITTER-श्यमकारणने विका बन्तावा पटकपटक विद्यादी खबिने गरिएको थिया कप्रकारको

यस जिल्लामा ती जाराव दुई सत्त हेक्टर जन्मात function effected us a संस्था अर्थका माम बीलीको चिया र स्थ्य संपन्त अधौदनन जातका विवासी संभी गरिएको छ ।

familiation facts आकरित आह्वा ध्रम । abrial galtered frequen गार्व साधानपानी व दिसाओ पालको उस प्राचीन जाना कार्य forcer arranged as

धामना अनुसार असर रहन्छ। सामान्य बिसियको विधावीको प्रमाण वर्षीया एई माश्रमम रहन्छ अने मोगायतेहरू सम्प्रको विचातीको प्रशास ३० देखि ३० दिनसाम र फोरेट नासक विधादीकी दनाव त ५० दिनसम्ब रहन्छ । धानी संस्थाण अधिकत स्थाल सन्दर्भ- विकासिक्त असे sergical section to disco-गरेमा मानिसको स्वास्त्रपण विपादीने मन्द्रीयपत्रो अपना

योगोपोटम समुहको र चंदेर नामक विकास विकास बगानमा प्रयोग गर्न सरकारते दुई वर्णअपि ने प्रतिकास लगाएको छ । सी समूहका विकास विकास प्रयोग त्रपद्रश्रीको र साजन्यनया within the womento within रहते र कीश यार्थे कालका विकारी मात्र श्रीष्ट्रिका सम्बा प्रयोग सङ्ग्रेको नेपाल विकास उत्पादक सङ्घाका संयोजक ध्यासमार मियाओटी भगाउन्हरका । उर्दा मन्द्रमञ्ज, स्वाने

असर गर्छ र कालानस्स

more to see says :

कीराले विद्या कोटको सबै पात. मिहिने कम जारी स अजार सार्व दिनान् र एउटा परनो कीरा इन्छ जसले सब हरियो पातलाई शती बनाइदिने गरेकाले बाध्यताबा गयसत कीशालाई मार्च विकासी प्रयोग गर्न परिश्लेको छ । यस सन्दर्भमा बारावानी बारबात अधिकृत सूर्यकरायण यादध चिया बोटको पालमा रेडमाइट रामको कीराकी प्रकाप भएगा पान रानो रहमा परिमात हुने 明代五月天平路 (

परशासाते गेग निरयोको पानमा पनि देखिना । यसनाई नियम्बन गर्नका सती। एक

अनुगमनको फलमा उक्त समूहको विचादी प्रसम्पत प्रकारिक मानामां अराहको । रमिट पसलेले देखाउने गरेको अधिकृत सरेताते जानकारी गगडन्थ्यो ।

शीपगाठीका क्षक ट्रान सरेशले अन विवादीको प्रयोग गर्दा कीश चाहि मध्य

शत्रजीवलाई माने उद्देश्यले कीटनाशक विवादी प्रयोग गढां मित्रजीवकी समेत मता

Poisonous mushrooms

Poisonous mushroom claims death of many people in Nepal

च्याउबाट बचाउन पहल

विनोद निपाठी

लोथर (चितवन)- हरेक वर्ष जंगली च्याउ खाएर अकालमा स्थानीयको मृत्य हुने कम बढेको छ । त्यसलाई रोक्ने उपायबारे भने सरकारी पहल

हरेक घटनापछि जनस्वास्थ्य कार्यालयले सामान्य अनगमन गर्छ तर थप मत्य हनबाट रोक्न पहल हन सकेको छैन । जंगलबाट ल्याएर खाने गर्छ । गरिबीका कारण चेपाङ अधिकांश दिन कन्दमल खाएर जीवनयापन गर्दे आएका छन् । ४ महिनाअघि यहाँको लोथर गाउँमा आवश्यक छ।' जंगली च्याउ खाएर एकै परिवारका

गरिबी नियन्त्रण र जंगली तथा भूमिअधिकार अभियान

छन् ।' जंगली वस्तको विषाल अवस्थावारे यहाँका वस्तीमा तत्काल तालिमको आवश्यकता रहेको उनले

यहाँका ९ वटा पहाडी गाविसमा करिव २० हजार चेपाडको बस्ती छ तर भिरालो जिमन र उब्जाउ भिम नभएकाले गाउँमै उत्पादित खाद्यान्तले ३ महिना थेगन मस्किल पर्छ । केही परिवारले मात्र अन्न खाने गछन तर अधिकांश चेपाड जंगलका वस्त कनकन विषाल हन्छन कन्द्रमलकै भर पर्नपर्ने अवस्था छ । भन्नेबारेमा जानकारी नहुँदा चेपाड मुख्य त आयआर्जनको विकल्प नहन वस्तीमा हरेक वर्ष अकाल मृत्य हुने पनि जंगलको भर पर्नपर्ने अवस्था छू चेपाइ नेता रवीन 'सरकारको लर्फबाट अनिवार्य तालिम र यवालाई रोजगार तत्काल

यहाँका काउले, दाहखानी, कोराक, आठजनाको अकालमा मृत्य भएको कविलास, दारेचोक, सिद्धि, चण्डी भञ्ज्याङ, लोथर र शक्तिखोर गाविसमा चेपाडको बाक्लो बस्ती खाद्यवस्तको तालिम दिएमा धेरै छ तर सरकारले स्वास्थ्य, शिक्षा र हदसम्म अकाल मृत्यू रोक्न सिकन्छ, अन्य विकासका पर्वाधार निर्माण गर्न नेपाल चेपाड संघका केन्द्रीय सदस्य नसक्दा चेपाड चौतर्फी रूपमा पिल्सिएका छन् । राज्यले हरेक वर्ष समितिका संयोजक रवीन चेपाइले विषाल् च्याउ खाएर भएका कान्तिपुरसँग भने, 'सरकारको घटनालाई बेवास्ता गर्दा अनाहकमा तफबाट हालसम्म क्नै पहल सुरु ज्यान गुमाउन बाध्य छन्। जिल्लामा नगर्दा यहाँका चेपाड मारमा परेका भएका सरकारी निकायले घटनापछि

चेपाड वस्तीमा खाद्यान्न उपलब्ध गर्ने तथा त्यस्ता विषाल खाद्य वस्त खान रोक लगाउने पहल गरेको छैन । हामीले अहिलेसम्म कनै त्यस्तो योजना बनाएका छैनौं, स्थानीय विकास अधिकारी उद्भव तिमिल्सेनाले भने, 'सरकारबाट त्यस्तो निर्देशन वा कार्यक्रम आएको छैन ।' खाद्यान्न किन्न बजार आउजाउ गर्न धेरै टाढा नभएकाले त्यहाँ सरकारको तर्फबाट खाद्यवस्त् पठाउने क्नै तयारी नभएको उनले बताए।

जेठमा लोधर गाविस ९ का एकै चेपाङ परिवारले जंगलवाट ल्याएको च्याउ खाँदा समयमै उपचार नपाएकाले मत्य भएको थियो । बिरामी परेलगत्ते नजिकै स्वास्थ्य चौकी भएको भए सायद उनीहरू वाँच्न सक्ने अनुमान धेरैले गरेका थिए । पानी परेको मौसममा जंगलमा च्याउ उम्रने भएकाले चेपाङ च्याउ खोज्न जाने गर्छन । जंगलबाट ल्याएका गिठा, भ्याकर च्याउ, सिस्नोलगायतका वस्त खाद्यान्त हत । नेपालका जंगलमा पाइने च्याउमध्ये २० प्रतिशत जातका मात्र च्याउ खानयोग्य हने किं अनुसन्धान केन्द्र (नार्क) को अध्ययनमा उल्लेख छ ।

Consequences of consumption of unsafe food-Street food consumption increases burden of diseases

Consequences in trade

 KFC is willing to use Nepalese chicken but of quality importing from Brazil

गुणस्तरीय भए केएफसीले नेपाली कुखुरा लिने

कान्तिपुर संवाददाता

काठमाडौँ- अन्तर्राष्ट्रिय फास्ट फुड चेन केएफसी र पिज्जाहटले गुणस्तरीय भएमा नेपाली कुखुरा खरिद गर्न सिकने जनाएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय गुणस्तर र मापदण्डअनुरूप उत्पादन गर्न व्यवसायीले तदारुकता देखाए आफुहरू सहयोग गर्न तयार रहेको केएफसीका नेपाल प्रतिनिधि रोशन अडिगाले बताए । 'केएफसी बान्डेड कम्पनी भएकाले गुणस्तर संसारभरि एउटै हुनुपर्छ', राजधानीमा आयोजित कार्यक्रममा उनले भने ।

भन्डै एक वर्षअधि खुलेका केएफसी र पिज्जाहटले नेपालमा उत्पादित कुखुराको मासु गुणस्तरीय नभएको भन्दै ब्राजिलबाट ल्याउने गरेका छन् । श्रीलंका र भारतमा केएफसी र पिज्जाहटले स्थानीय उत्पादन नै लिने गरेका छन ।

कुबुरा (पोल्ट्री) व्यवसाय विस्तार भए पनि गुणस्तरीय र उपभोक्ता स्वास्थ्यको दृष्टिले अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुरूप जान नसकेको कार्यक्रममा सरोकारवालाले स्वकारेका थिए ।

पशु सेवा विभाग, पशुपक्षी बजार प्रवर्द्धन निर्देशनालयद्वारा सोमबार आयोजित 'पश्ची व्यवसायका सरोकारवालाहरूबीच अन्तरिकया' का सहभागीले अधिकांश कुखुरा फार्म पहिले पनि परम्परागत रूपमै चलेको तिनमा जैविक सुरक्षाका विधि जाइएको बताए।

कुषुरा व्यवसायमा अवसर बहुदो रहेकाले यसलाई व्यवस्थित गर्न सके भारत र चीनमा समेत बजार विस्तार गर्न सिकने सरकारी अधिकारीको भनाइ छ।

'अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा जाने हो भने गुणस्तरमा घ्यान दिनुपर्छ,' विभागका महानिर्देशक प्रभाकार पाठकले भने । उनले गुणस्तरमा सुधार गर्न सके केएफसी र पिज्जाहटलाई आवश्यक पर्ने कुखुराको मासु

श्रीलंका र भारतमा केएफसी र पिज्जाहटले स्थानीय उत्पादन नै लिने गरेका छन्

आन्तरिक उत्पादनबाटै आपूर्ति गर्न सकिने बताए ।

अडिगाले गुणस्तरके कारण अहिलेको अवस्थामा स्थानीय उत्पादन लिन नसिकएको स्पष्ट पारे । हाल केएफसीमा प्रयोग हुँदै आएका कुखुरा ब्रोइलर र १ हजार ७८ ग्रामको हाराहारीमा रहने गरेको उनले बताए । 'मेटेरिनरी चिकित्सकले परीक्षण गरी मानव उपभोगका लागि योग्य रहेको र रोगबाट पूर्णतः मुक्त रहेको प्रमाणपत्र चाहिन्छ,' उनले भने । केएफसीमा आपूर्ति गर्ने कुखुरा फार्ममा जैविक स्रक्षाको उपाय अपनाइएको हुनुपर्ने र

भेटेरिनरी डाक्टर रहनुपर्ने केएफसीको प्रावधानमा छ । 'भौतिक, रासायनिक र सूक्ष्म जैविक विश्लेषणका लागि आन्तरिक रूपमा प्रयोगशाला हुनुपर्छ,' उनले कार्यपत्र प्रस्तत गर्दै भने ।

केएफसीका लागि चाहिने मास उत्पादनको सम्पर्ण प्रक्रिया मेसिनवाटै हने गरेको र त्यसका लागि कम्तीमा २४/३० करोड लगानी आवश्यक पर्ने पोल्टी व्यवसायी महासंघका अध्यक्ष तिलचन्द्र भट्टराईले बताए । 'दीर्घकालीन लगानी नभएसम्म त्यसका लागि गाहो हन्छ,' उनले भने । क्खरापालन व्यावसायिक र प्रतिस्पधी भए पनि अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धामा जान नसकेको स्वीकार गरे 'अन्तराष्ट्रियस्तरमा अभी जान सकेका छैनीं,' उनले भने, 'तर सधार नै नभएको भने होइन ।' डिपार्टमेन्ट स्टोरमा फ्रोजन र कट मिट उपलब्ध गराउन थालिसकेको उनले जानकारी दिए । जैविक स्रक्षाका उपाय पनि अपनाउन धालिएको जनाउँदै उनले उत्पादन गर्ने फार्मको निश्चित मापदण्ड अपनाएर गुणस्तर कायम गर्न

खाद्य तथा गुण नियन्त्रण विभागका महानिर्देशक जीवनप्रभा लामाले मासुमा भेटरिनरी अवशेष बढी पाइने गरेको एक अध्ययनबाट देखिएको जनाइन्। खासगरी काटेपछि र ढुवानी गर्दा स्वास्थ्यका समस्या बढी देखिने गरेको उल्लेख गर्दै उनले चिस्याउने प्रविधिको व्यवस्थापन पनि राम्रो नभएको बताइन्।

Consequences: become a political agenda in Nepal

रियलमा अखाद्यबारे लेखाले छानबिन गर्ने

अब्दुल्लाह मियां

काठमाडौं- संसद्को सार्वजनिक लेखा समितिले वहुराष्ट्रिय कम्मनी डावरको उत्पादन रियल जुसमा अखाद्य पदार्थ मेटिनुलाई 'गम्भीर' भन्दै त्यसको छानिक गर्ने जनाएको छ । लेखा समितिका सभापित रामकृष्ण यादवले रियल जुसमा अखाद्य वस्तु मेटिएको समाचार र त्यसप्रति भारतीय द्तावासको अभिव्यक्तिवारे समितिको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको भन्दै त्यसवारे छानिकन हुने बताए । एक दुई दिनमा यसवारे छलफल गर्छौ,' यादवले मंगलवार कान्तिपुरसित भने, 'यस्तो गम्भीर विषयमा चुप लागेर वस्दैनौ ।'

लेखा समितिका कर्मचारी राजधानीबाहिर भएकाले तत्काले छलफल गर्न नसकेको उनले बताए । 'कर्मचारी आएपछि छलफल डाक्छो,' उनले भने । कांग्रेसको स्थानिय अधिवेशन भएको र नजिकिंदो महाधिवेशनमा सभासद व्यस्त भएकाले एक महिनादेखि समितिको बैठक बसेको छैन ।

डाबरको उत्पादन गुणस्तर सम्बन्धमा केही टेलिभिजन र पविकामा समाचार आएपछि भारतीय द्तावासले शुक्रवार नेपालका समग्र सञ्चार क्षेत्रलाई लाञ्छित गर्वे प्रतिकिया दिएको थियो । दूतावासको प्रतिकिया सञ्चार स्वतन्वतामाथि ठाडो हस्तक्षेप भएको भन्दै सोमवार संसदको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा मानवअधिकार समितिले त्यसबारे भारतीय राजदूत राकेश सूदलाई तत्काल स्पष्टीकरण सोध्न सरकारलाई निर्देशन दिएको थियो ।

दूतावासको अभिव्यक्ति अशोभनीय

-पत्रकार महासंघ

यसैबीच, नेपाल पत्रकार
महासंघले भारतीय संयुक्त लगानीमा
नेपालमा सञ्चालित उद्योगद्वारा
उत्पादित वस्तुको गुणस्तरका
सम्बत्धमा प्रकशित समाचारलाई
लिएर भारतीय दूताबासबाट व्यक्त
धारणालाई 'अशोभनीय' भन्दै
असहमति प्रकट गरेको छ । महासचिव
पोषण केसीद्वारा मंगलबार जारी

विज्ञपितमा आफ्नो क्षेत्राधिकारलाई बुक्तन र व्यावसायिक मर्यादाप्रति सम्मान गर्न ध्यानाकर्षण गराइएको छ । 'महासंघले यस प्रकरणको समग्र पक्षमा सूक्ष्म अध्ययन अनुसन्धान गरिरहेको विज्ञपितमा उल्लेख छ ।

यस्तै, प्रेस चौतारीले भारतीय दूतावासबाट व्यक्त विचार कुटनीतिक मर्यादा र क्षेत्रधिकारबाहिरको भएको ठहर गरेको छ । अध्यक्ष गगन बिष्टद्वारा जारी विज्ञाप्तमा दूतावासको विचार अशोभनीय भएको भन्दै त्यसप्रति आपत्ति जनाइएको छ । दूतावासले नेपाली सञ्चारमाध्यमसँग कुनै गुनासो र असहमति भए सरकारमाफंत धारणा राख्न सक्ने चौतारीको ठहर छ ।

गणतान्त्रिक सञ्चारकर्मी मञ्ज, नेपालले दूतावासबाट नेपाली प्रेस स्वतन्त्रतामाथि नाङ्गो हस्तक्षेप भएको भन्दै तत्काल राजदूतसित स्पष्टीकरण लिन सरकारलाई आग्रह गरेको छ । विज्ञप्तिमा सार्वभौमिकता, प्रेस स्वतन्त्रताको विश्वव्यापी मान्यता र कूटनीतिक मर्यादाविपरीत गएर अभिव्यक्ति दिएकाले भारतीय राजदूतले नेपाली जनतासँग माफी माग्नुपर्ने उल्लेख छ ।

Consequences

Due to consumption of unsafe food in the marriage festival, people are getting sick

बिहे भोज खाएका दुई सय बिरामी

म्याग्दी अस्पतालमा उपचारस्त बालवालिका ।

तरियरं : धनश्चाम सङ्का कारितप्र

बाएका करिय दई सयजना बिरामी भण्डारीले बताए । परेका छन । विरामी पर्नमा भीज खाएको = १० घन्टापीछ विरामीलाई भई तालिम हल बालवालिका र महिला छन् ।

मुलाको अचार खानेहरू विरामी । परेका हुन । उनी दलाहा भएर Ser.

गरिएको बनाइएको स् । अन्य जानकारी दिए । विरामीलाई बायलुट तथा पर्वत म्याग्दीबाट युवा रेडकस सकेत.

म्याप्टी ५ चैत (कास)- पर्वत, सिंगै गाउँ प्रभावित भएको यातावात व्यवसायी र कश्मावाट बाइरिड गाविमस्थित सम्यानका घटनास्थल पूर्गका पर्वतका प्रमुख रामजी आधार्यको विवाह भोज जिल्ला अधिकारी जिलेन्द्रबहादर

उनीहरूमा टाउको दस्ते, पेट दस्ते, आचार्यको विवाहमा शकवार पश्चला लाग्ने, बाल्ता हुने र विस्तारे राजीती क्षेत्रेपछि सेत, बन्दा तथा ज्वारो आउने मक्षण देखिएका थिए प्लास्टिकका पान जोछ्याएर

विशीबार दिउँमी रत्यौली जन्तीमहित इतही जिन हिमेकी सेनेपछि घर फर्कने बेला सेनरोटी बॉस्तोनाने भीजमा प्रधीय गरिएको जिल्ला बागलुडको बसेबा गएका र केराड तथा बन्दाको अधार काउली र बन्दालगायतल खाएकी हूँ राति एक बजेबाट तरकारीमा प्रयोग गरिएको विरामी भएका मध्ये ४४ जनाको टाउको दक्ते, धानता हुन गुरु भयो,' कीटनायक विधारीकाट समस्या स्यान्दी अस्पतालमा उपचार उपचार गराइरहेकी २७ वर्षीया भएको हनसक्ने बताए । जिल्लामा भद्दरहेको छ । ७० जनाको पर्वतके मजना केसीले भनिन ।

धाइरिष्ट्रमा अस्थापी स्वास्थ्य स्थाम्य म्याग्दी अस्पतालका प्रमुख हाः प्रयोग भएको हो भन्न गकिन्त उपचार जारी हा। विरामीमध्ये बाठ नालबहादर मन्तरने भएका सबै उनने भने। वर्षीय मशील आधार्ष र पांच सलाइनलगायत अत्यावश्यक वर्षीय मनीप आचार्यको अवस्था औषधि सविष्यकाले विभिन्न विरामीभध्ये ४० जनाको धीनागिरी गुम्भीर भएकाले पोधरा रिफर मेहिकलमा भएका औषधि स्वाएको अञ्चल अस्थलाल सामल्हमा

गदरम्बाम ब्रमा पहाद्यको छ । नेपाल प्रती, सशस्य प्रती र चिकित्सक भोज वार्त मेर्च विरामी परेकाने नेपानी मेनाका जनान एम्बर्नन्त, राजभण्डारीले बनाए ।

आएका मरशाकमीले विरामी बोकेर अस्पतालसम्ब पऱ्याएका विए । वस्पतासमा शया अधावमा विरामी करूवा भवन, र रक्त गञ्चार केन्द्रको रिक्त भवनमा उपचार गरिएको छ ।

उपचारमा संसम्ब हा रामचन्द्र प्रयोगशाला नभएकाले यही विपादी

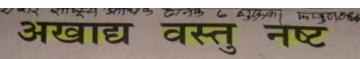
धागलक संबाददाताका अनुसार उपचार भट्टरहेको छ । उनीहरू मध्ये अभिकाशको अधस्या सामान्य रहेको

Recent work by the Government

One of the popular sweets called Gundpank shop is under Government custody

Dispose of unsafe food- by Government agencies

mirius simegras धनगरी, ६ फामन

साथ तथा गण नियम्बण धेवीय आयोजय धनगरीले यजार असराबारका कथा कथा परेका असाच तथा नेवल डॉस नगरिएका विभिन्न साच मामग्रीहरू नाट HANDL SE I

असरिया यजार अनगमनका अभवा फेला परेका विभिन्त १२ विश्वमधा असाय तथा लेकन टॉब नगरिएका बाचनामधी अध्य गरिएका हन् । वाणिज्य कार्यालय, बाच तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय, नापतील कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय र उपभीका च्याच्या प्रतिनिधि समिम्बायत y दश्यीय बजार बनगमन होतील असरियाका ७ वटा पसलबाट सी सामग्रीहरू घरामद गरेको थिया ।

असरिया बजारमा रहेका पणा स्टोर, जयसवर्मी स्टोर, सित स्टीर, तलसी भण्डार, शमां म्होर, विमादेशमरी जनरत स्टोर र बालक बाच उचीगवाट ती शासमामग्री तप्ट गरिएको ही ।

धतना जागोस भल प्रदेशयन अवाच तथा नेपाय टॉम नगरिएका बरन्त्रस जफत गरिएको र ती व्यापारीले आसामी दिलमा यस्ती वायं नगने प्रतिबद्धता जनाएवा क्षेत्रीय खाच लवा गुण नियम्बण कार्यालय, धनगरीका साथ अनुसन्धान आंध्रयत साजीवकसार क्रमाने जानकारी दिए ।

बाद तथा एवं नियम्बन वार्षप्रमाहरू कार्यालय बाल आधिक वर्णमा ३० बहा व्यापारी विश्व मुद्दा दायर जानकारी विष् भएको जनाएको छ । त्यसमध्ये २ वटा फल्ल्योंट भएका छन् भने नावतील कार्यामयने ५ सर ४ वटा महा सरकारी वीकन कार्यालयमा विचाराधीन अवस्थामा छन । १६ वटा मुदा कारवातीका निगर नवीकरण नगरेका, वा

आगावन अगम मधानम

६४ जना व्यापारीलाई कारवाति गरेको छ । अनुमनिषय नानिएका कममा छन् । यस वर्ष कैसाती, र तराज्यो प्रमाणपत्र नांतरका कान्यनपर र डोटीका २८ वटा ध्यापारीहरूलाई

बाच तथा गण नियम्त्रण क्षेत्रीय कार्यालय प्रशासीने बजार अनगमनका जाममा फेला परेका बचाच तथा लेवल टॉम तगरिएका विभिन्त खाद तस्वीर: कारोबार सामग्रीहरू ।

निर्णय फीसला अएका छन्।

भाष अनुसन्धान जीवकत बनीकार गरी यस विषयमा विकित्त अनगढीले जनाएको छ । •

sherosite true i in theoretic nfront असगमनतेः क्यांन फिलमा बाच एनका व्यापारीहरूबाट २४ रुपैयादेखि कारण अधाय वस्तहरूको विकी- ५ तजार स्पैर्धासम्म जरिवाका वितरणमा क्रमी स्थापन नगकेको गरिएको नामतील कार्यालय

वाधिका विशासको कहार स्थान द्वासीय विशासन erning of one liverer रिश्वाट कुमा परिभागको प्रकारतीय खाद्य वस्त्रवाचात जिल देनिक उपभाग्य सामग्रीहरू तमार गरी मण्ट गरेको छ । francial ander agreement or the

eliene farme princer are DESIGN NEWS GREEN MANY anna an arkult draft from भागका अनुसमन अधिकृत WHEN THE SERVICE STREET, STREE (10% हामसार देशक शाक्ष rangul granca fada statur. gray representative according to new weren outs with some में से से में अपने सामान में में HHIV MUNICIPAL MINIS गामुको श्री प्रमासवाह स्वास्त्रहरील धान्य विकास साहित्यं और संदेशात्मान बीलाको स्थान्यमा प्रत्यान रामाई मध्यमकर गर्दै संट्यांगका शामान नाट गरिएको विकास गायो स । अनुगमन अधिकृत क्षेत्र प्रजात विद्यालया असमा . ध्य. तेल. महधान, वाले रध. RE SECTION STUDIES, POST # common unfafe acces-उत्तर मारामाधीके केलाम माहिता

wanted wantement appropriate such fallens secure fathers statuted afmostyles are and shorts and statute being क्षा के विकास मानेकार कार्यात कार्यात

women at which are recently given by the recent was STREETS WHERE SAMPLE RISE fourest struck arruntreasu leavest whilele aveget giber क्रमानका जीवनका सुबन्धर्मित लामान वराभव समि वस्तु महिल्ली हो है वसेगरी विकासकार अलाह विकास की के प्रकार मा अपने की अनुसाम । पालमा बांटएका विकास हातीले gisting urings our stufe. Methodoles officer officer black. Darrier organic quickerment STREET STREET, INCIDE T STATESTANCES SPECIFIES SPECIF

महासाद गरी बाट बाटने अलगांची हर ।

stor supremer by store selfences were using of त्त्रवार्तातात् विकास मान्यका अवस्थात्त्र अधिकारमा अवस्थात कार भागिका आणि पद्माच्या छ ।

THE WINDSHIELD REALISING सर्वात्यात दरमा विश्वी गर्दे आयुक्त fredr with spiniste stell which effectivation demand to the पिती जपात गरि मध्य देखिलाई spaces of fant and fee bearing ofminis an elimine healt off mean wedown grait furfr on efentur trek mean otherweal of water the property some firm

Considerational activity was

prepar to week a sever taken हारे मुक्तानीय पानी पट प्रमान were with the late of the late of specture out or that the printing aglesing egyrong 45 Pege Sun were offered served in

Dispose o Government agencies

अरेका करी से सामारिक किये हैं।

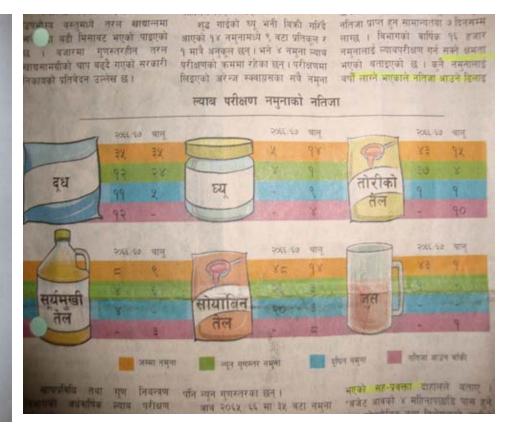
street 2 most street up which of was now steen force street. arrest place afte apprei to proces and embedded swipt. while teather into etheralt wante & user budgest book eint we offent. \$1 अस्तेत्रचे ११ तर र अस्त्रचे १४ stone prest bits over god start. क्रमेश नामार्थ जार्गाको क्रिकार बक्ता है। जिसको सार्वाजिक विकेश है and present from our party अरोबी हा

to the first to be first.

where freeth lagrange more mer ideal straight on children from wind best que bestrait no efecte best

estatute place hit silve । मोर्थम रेक्स पूर्वी रेक्स अ सेर्थम lest unit sixt units service const why to all full same fresh as some freezi father where a see as furious state after found mental in 1

wat Proper fabilities, par scotte on wheel but shall केंद्र बनात को, ता प्रतिकते तको की weight weight day; father than able week was one report. fall liber thorne as on believe pass null and a set more

Human resources in Government are

inadequate: only 40 in Nepal

खाद्य निरीक्षक जम्मा ४०

काठमाडौ, १९ असार कास।-भन्डै तीन करोड जनताले उपभोग गर्ने सबैखालका खाद्यवस्तुको गुणस्तर नापजांच गर्नेहरू मुलुकभर कति होलान् १ पत्याउनु हुन्छ, जम्मा ४० जना छन्।

यी जनशक्तिले हरेक उपभाग्य वस्तुको कच्चा पदार्थ उत्पादन अवस्थादेखि मानिसले उपयोग गर्ने अवस्थासम्मका खाद्यवस्तु निरीक्षण गर्नुपछं । घोडा, खच्चडलगायतले खाने दाना निरीक्षण पनि यिनकै जिम्मामा छ ।

'गोठदेखि ओठ र आलीदेखि यालीसम्म खाचवस्तुका गुणस्तर नापजांच गर्नुपर्छ,' खाच प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका महानिर्देशक उत्तमकुमार भट्टराई भन्छन्- 'तर खाच निरीक्षक भने जिल्लापिच्छे एक जना पनि छैनन ।'

साधनस्रोत कमीका कारण खाद्यको गुणस्तरण परीक्षण प्रभावकारी हुन नसकेको स्वीकार्दै उनले हरेक जिल्लामा कम्नीमा एक जना निरीक्षण अधिकृत स्थायी रूपले राख्न सके यो प्रभावकारी हने वताए।

भट्टराईका अनुसार चालू आर्थिक वर्ष राष्ट्रिय वजेटको शून्य दशमलव

दैलेखको चामल जाँचिने

काठमाडौँ - दैलेखमा विक्री भइरहेको चामलको गुणस्तर खाद्य संस्थानका विशेषज्ञवाट परीक्षण गरिने भएको छ ।

केही दिनअघि सडेको चामल खोसाखोस हुदा व्यापारीले समेत लगेको थाहा पाएपछि त्यस्तो चामल यिकी हुन नंदिन परीक्षण गराउने निर्णण उद्योग वाणिज्य सघ तथा होटल व्यवसायी संघले गरेका हुन ।

शून्य ६ प्रतिशत अर्थात् ४ करोड २४ लाख रुपैयां मात्र विभागलाई बजैट छुट्याइएको थियो । त्यसमा आधीजसो तलबलगायत सामान्य खर्चमै जानेछ भने बाँकीले नयां कार्यक्रम, निरीक्षण, प्रयोगशाला परीक्षणलगायत काम गर्नप्छं।

विभागका पांच विकास क्षेत्रमा क्षेत्रीय कार्यालय र त्रिभुवन विमानस्थलसहित पांच नाकामा खाद्य प्रयोगशाला छन्। जिल्ला-जिल्लामा कार्यालय छैनन्। यसले गर्दा

विशेषगरी पहाडी र हिमाली जिल्लाहरूमा जाने उपभोग्य वस्तुको अनुगमन परीक्षण असहज बन्न पगेको भद्रराईले बताए।

पर्याप्त जनशक्ति र साधन नहुँदा राजधानीमा पनि प्रभावकारी गुण नियन्त्रण हुन नसकेको उनले स्वीकारे । भने- 'यही पनि भनेको बेला निरीक्षणमा जान समस्या हुने गरेको छ ।' राष्ट्रिय योजना आयोग र कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयमा समस्या अवगत गराएको जानकारी दिए ।

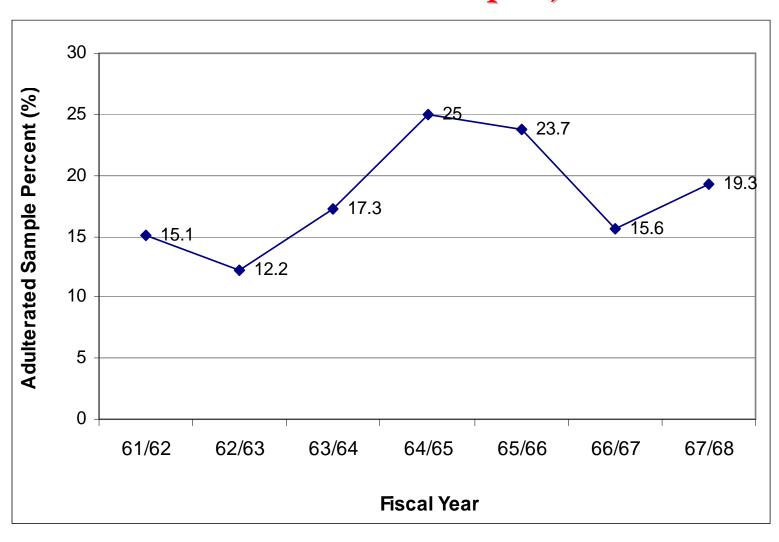
महानिर्देशले स्रोत् साधन अभावकै कारण खाद्य परीक्षण प्रभावकारी हुन तस्किरहेको स्वीकारे । राजधानीलगायत देशका प्रमुख सहरहरूमा बाहेक कितपय पहाडी जिल्लामा वर्षमा एक पटक पनि खाद्य निरीक्षकहरू पुग्न सकेका छैनन् । 'जबिक उपभोक्ताले हरक्षण गणस्तरीय सामान पाउनपछं ।'

उनले उपभोक्ता स्वयं सतर्क भए उनीहरूले समय नाघेका, सडेका सामानबाट नठिंगने बताए । 'सामानको लेबल हेर्ने बानी बसे पनि उनीहरू ठिंगनबाट जोगिने थिए,' उनले भने।

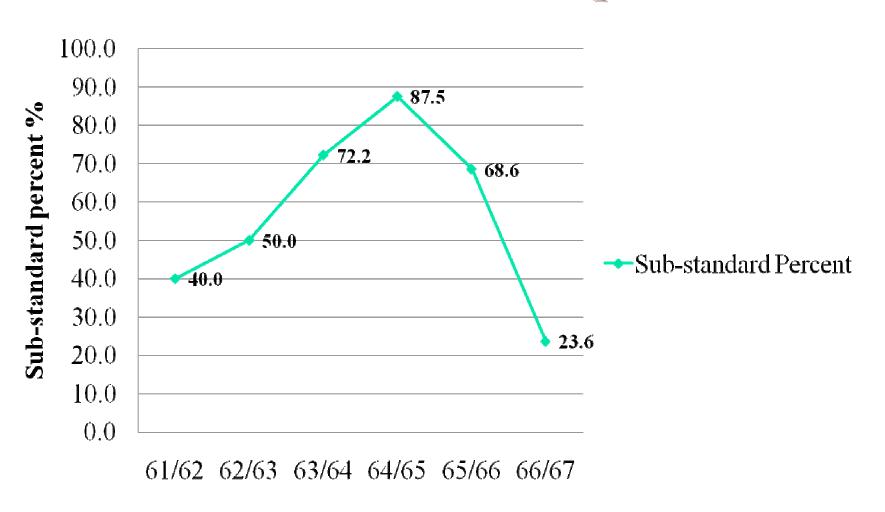
Annual Report 2011

Department of Food Technology and Quality Control: A food control agency in Nepal

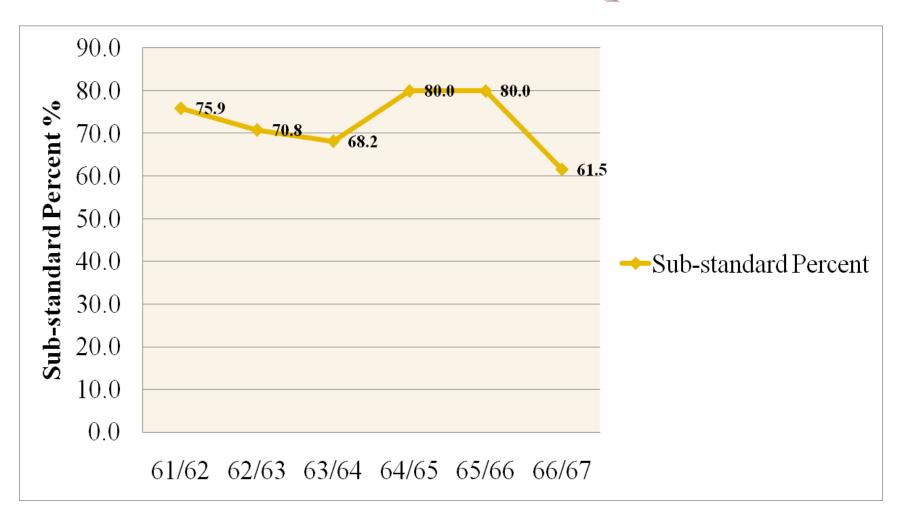
Trend of Sub-standard Samples (on the basis of Collected Samples)

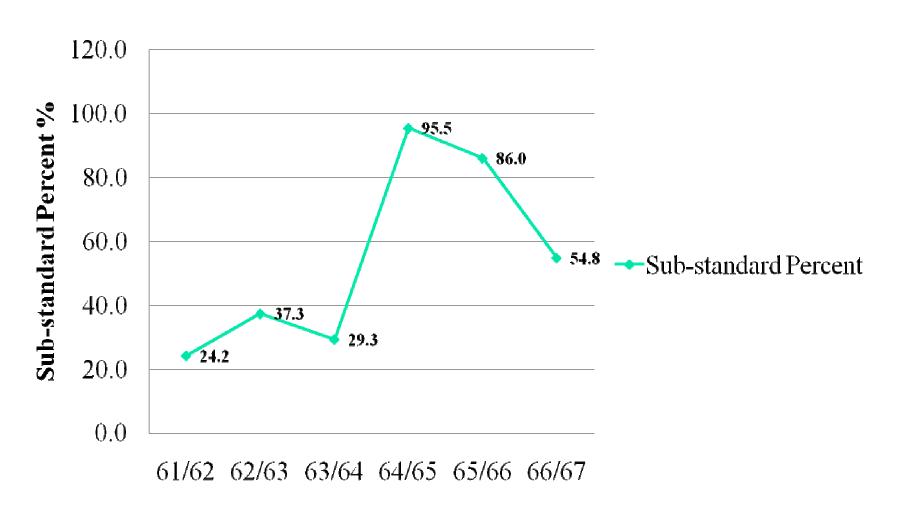
Trend of Sub-standard Samples of Milk

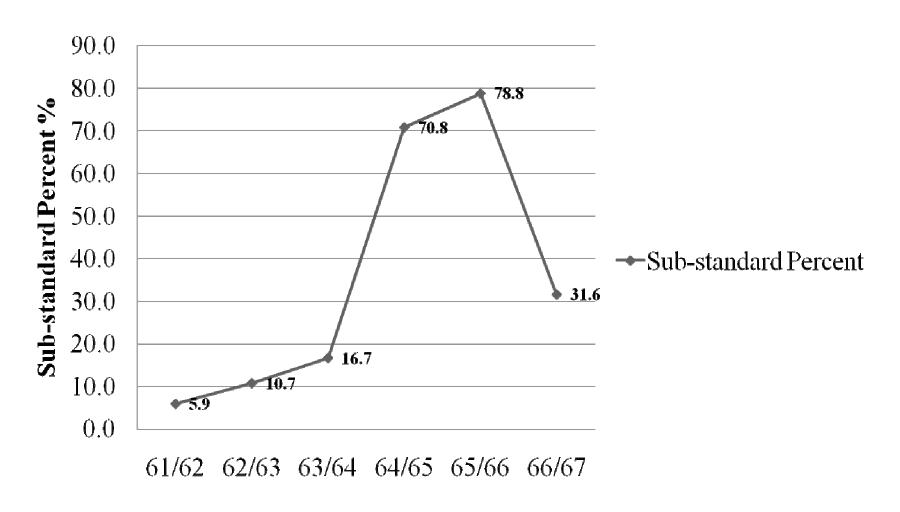
Trend of Sub-standard Samples of Ghee

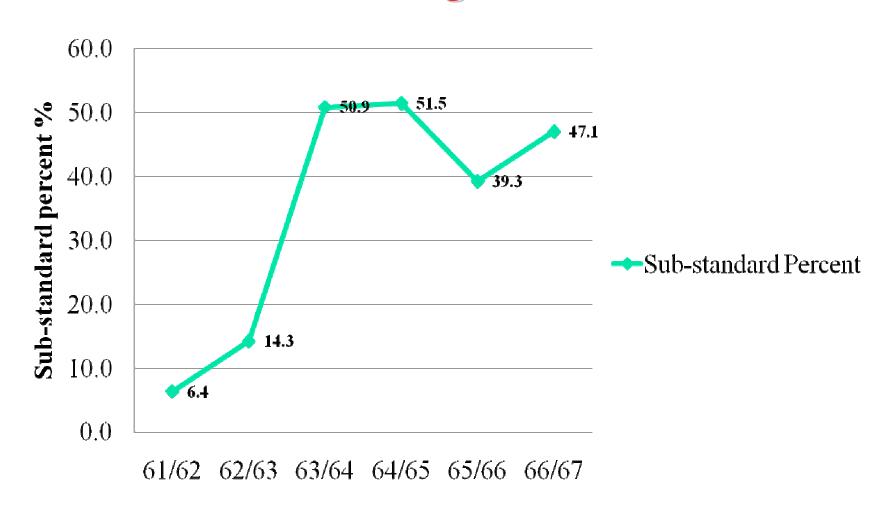
Trend of Sub-standard Samples of Mustard Oil

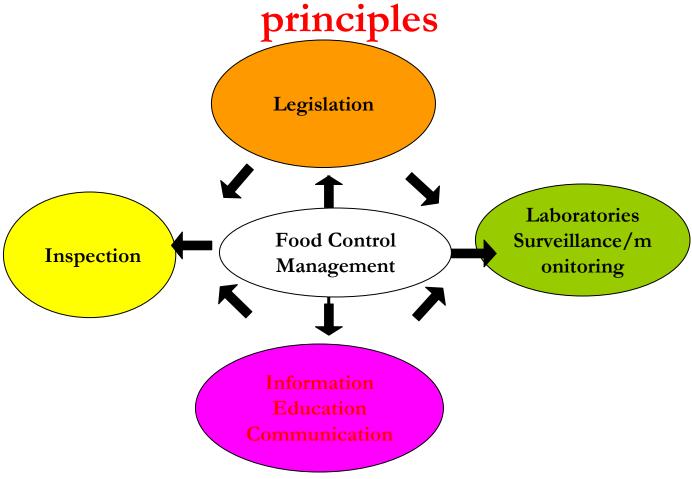
Trend of Sub-standard Samples of Soybean Oil

Trend of Sub-standard Samples of Processed Drinking Water

National Food Control System- DFTQC

Major issues in food safety

Issues in Nepal

- Microbiological hazards
- Chemical hazards
- Surveillance of foodborne disease
- New technologies
- Capacity building

Microbiological hazards

- significant increase have been reported over the past few decades.
- Salmonella spp., Campylobacter spp, enterohaemorrhagic Escherichia coli
- bovine spongiform encephalopathy

Chemical hazards

Chemicals are significant source of foodborne illness - associated with immune, endocrine and developing nervous systems in the human system.

- natural toxicants such as mycotoxins
- environmental contaminants such as mercury, lead, radionuclides and dioxins
- naturally occurring chemicals in plants, such as glycoalkaloids
- pesticide and veterinary drug residues

Surveillance of foodborne disease

- Most of foodborn disease cases are not reported- implementation of effective solutions often fail.
- Effective control of foodborne disease must be based on evaluated information.

New technologies

- potential public health effects of new technologies have raised concern.
- New technologies such as genetic engineering, irradiation of food, ohmic heating and modified atmosphere packaging.

Capacity building

- developing countries are poorly equipped to respond to existing and emerging food safety problems.
- lack technical and financial resources
 - an effective institutional framework
 - trained manpower
 - sufficient information about the hazards and risks involved.

Nepalese Context- food safety

- system based on a multiple agencies executing different legislations related to food safety.
- the government agency for execution of food legislation (Food Act 1967) is **Department of Food Technology** and **Quality Control**.
- existing food legislation is not adequate to address the present day realities of food safety issues, because
 - not directed by the risk assessment principles.
 - human resource in food control inadequate.
 - food contaminants analysis facility is poor.

Nepalese Context- food safety

- food adulteration rate in Nepal is 15.6% for the fiscal year 2011 (DFTQC 2011)
- processed drinking water, processed milk and refined edible oil are the major sub-standard food products in the market.

Legislations and agencies -food safety

Act/Rules	Agencies/Institutes
Food Act 1966	DFTQC, MoAC
Food Regulation 1970	DFTQC, MoAC
Consumer protection Act 1998	DoC, MoCS
Consumer protection Rules 2000	DoC, MoCS
Slaughterhouse and Meat Inspection Act 1998	DLS, MoAC
Slaughterhouse and Meat Inspection Rules 2000	DLS, MoAC
Local self-governance Act 1999	Local Govts, MoLD
Local self-government Rules 2000	Local Govts, MoLD
Nepal Standards (Certification mark) Act 1980	NBSM, MoI
Nepal Standards (Certification mark) Rules 1983	NBSM, MoI
Standard weights and Measures Act 1968	NBSM, MoI
Standard weights and Measure Rules 1978	NBSM, MoI
Animal health and livestock service act 1998	DLS, MoAC
Animal health and Livestock service Rules 2000	DLS, MoAC
Breast feeding substances (Sales & Distribution control) Act 1992	DH/DFTQC, MoHP/MoAC
Breast feeding substances (Sales & Distribution control) Rules 1994	DH/DFTQC, MoHP/MOAC
Iodized Salt (Production, Sale and Distribution) Act 1999	DH/DFTQC, MoHP/MoAC
Feed Act 1976	DFTQC, MoAC
Pesticide Regulation Act 1991	DoA, MoAC

Gaps - Nepal

- Food safety policy
- Surveillance systems of foodborne diseases
- Risk assessments
- Risk communication and advocacy
- International and national cooperation
- Capacity building

References

- DFTQC (2010) "Annual Bulletin" Department of Food Technology and Quality Control, Nepal
- FAO/WHO (2003) "Food Hygiene: Basic Texts" 3rd edition, Rome Italy
- Government of Nepal, Food Act 1967, Food Regulation 1971
- Koirala P Tamrakar A S (2010)" Study on pesticide residue monitoring program and quarantine system of some selected Asian countries" JFSTN 5:23-26
- WHO (2002) "WHO Global Strategy for Food Safety: Safer Food for Better Health" WHO, Geneva

Thank you